

عبادت و عبودیت در سیره حضرت زهرا(س)

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه در تشریح عبادت در سیره حضرت زهرا(س) گفت: پیامبر(ص) در مقام عبودیت ایشان فرمودند: هنگامیکه فاطمه(س) در محراب عبادت می‌ایستد، نور او برای ملائکه آسمان می‌درخشد، آنگونه که نور ستارگان برای اهل زمین درخشندگی دارد.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه در تشریح عبادت در سیره حضرت زهرا(س) گفت: پیامبر(ص) در مقام عبودیت ایشان فرمودند: هنگامیکه فاطمه(س) در محراب عبادت می‌ایستد، نور او برای ملائکه آسمان می‌درخشد، آنگونه که نور ستارگان برای اهل زمین درخشندگی دارد.

آیت‌الله حسن ممدوحی، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن(ایکنا) از کرمانشاه، در تشریح عبادت در سیره حضرت زهرا(س) اظهار کرد: رسول اکرم(ص) مقام عبودیت فاطمه(س) را این گونه بیان می‌فرماید: آن هنگام که فاطمه(س) در محراب عبادت در برابر پروردگارش می‌ایستد، نور وی برای ملائکه آسمان می‌درخشد آنگونه که نور ستارگان برای اهل زمین درخشندگی دارد. «فاطمه الزهرا من المهد الی اللحد، ص 277، به نقل از بحارالانور»

وی افزود: یکی از مسئولیت‌های هر انسان مسلمانی ایجاد ارتباط با خداست و در اسلام از آن تعبیر به عبادت شده است و فلسفه خلقت انسان عبودیت و ایجاد پیوندی همه‌جانبه با خداست چنانکه در آیه 56 سوره الذاریات آمده است: «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ»، و جن و انس را نیافریدم مگر برای اینکه مرا بندگی کنند.

آیت‌الله ممدوحی در ادامه تصریح کرد: در اسلام عبادت دارای اقسامی شامل عبادت بدنی مانند نماز، عبادت مالی(خمس) و عبادت مالی(حج و جهاد با مال و جان) است.

عضو مجلس خبرگان رهبری عبادت به معنای اخص را اعمالی با نیت خالصانه و خدایی دانست و در تشریح عبادت به معنای اعم گفت: اعمال عام اعمالی که ظاهر عبادی ندارند ولی این امکان را به انسان می‌دهند که این اعمال تبدیل به عبادت و عاملی برای تقرب به خدا شود مانند: اعمال روزمره زندگی، تجارت، مطالعه و کار در خانه؛ به عبارت دیگر عادت به عبادت واجب و مستحب قابل تقسیم است و از طرفی عبادت در اسلام دارای شرائط خاص و قاعده‌مند بوده همچنین عبادت از نظر کمیت و از حیث کیفیت و چگونگی و از جهت زمان و مکان نیز دارای آدابی واجب یا مستحب است.

وی افزود: حضرت صدیقه زهرا(س) که ملقب به نام‌های مبارکی همچون عابده، راکعه، ساجده، صوامه و قوامه(بسیار قیام‌کننده در راه خدا) هستند نه تنها خود اهل عبادت و نیایش است بلکه الگوی عبادت‌پیشگان است و بررسی سیره عبادتی آن حضرت و تطبیق اقسام عبادات و رعایت آداب عبادت در زندگی ایشان بحثی لازم و جذاب است.

آیت‌الله ممدوحی در ادامه اظهار کرد: عبادت بدنی و مالی در سیره حضرت زهرا(س)، انفاق‌های ایشان و حج و جهاد در زندگی آن حضرت و در کنار آن عبادات به معنای اخص و اعم در سیره ایشان باید بررسی و عبادات واجب و مستحب و آداب عبادت و نیایش ایشان لازم است مورد توجه خاص قرار گیرد.

مکان و زمان عبادت در سیره حضرت زهرا(س)

وی ادامه داد: حضرت زهرا(س) در خانه، محرابی به جهت عبادت داشتند که این یک عمل ارزشمند و مستحبی است و در روایات اسلامی به آن توصیه شده و این سیره و روش براساس خواست اسلام است که برای زن ترجیحا خانه را مکانی جهت عبادت پیشنهاد کرده و توصیه می‌کند.

عضو مجلس خبرگان رهبری اظهار کرد: در زندگی آن حضرت بحث زمان‌شناسی و از جمله زمان‌شناسی در خصوص عبادات به شکل جدی مراعات شده و استفاده از شب جمعه و سحرخیزی در آن و بهره‌برداری عصر جمعه، هنگام غروب خورشید برای دعا و عبادت و نیز برنامه‌ریزی ایشان برای درک شب قدر و بیداری و احیاء آن شب، عبادت و مناجات و حالت ارتباط خالصانه با خدا در هنگام برخورد با مشکلات و در حالت آسایش و رفاه در هنگام شهادت در آخرین لحظات زندگی، بخشی از نمونه‌های زمان‌شناسی برای استفاده از وقت مناسب در زمینه ایجاد ارتباط با خداست.

کیفیت عبادت در سیره حضرت زهرا(س)

وی افزود: تلطیف عبادت و پرداختن به محتوا و بهبود حالت‌های دعا و عبادات از جمله عبادت خالصانه، نماز با توجه، دعای همراه با گریه و تضرع، اطعام همراه با اکرام تهی دستان در زندگی فاطمه زهرا(س) به راحتی قابل مشاهده و اثبات است که از جمله آنها حالت عارفانه حضرت زهرا(س) در نماز و نمونه دوم آن در مورد اطعام خالصانه و لوجه الله حضرت زهرا(س) است چنانکه در آیه 9 سوره دهر آمده است: «إِنَّمَا تُطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا تُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا» ما برای خشنودی خداست که به شما می‌خورانیم و پاداش و سپاسی از شما نمی‌خواهیم» و همین کار لوجه الله بود که حضرت فاطمه(س) را وجیهه عندالله نمود و در دعای توسل می‌خوانیم: یا وَجِيهَةً عِنْدَ اللَّهِ إِشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه اظهار کرد: در کنار کیفیت و تلطیف عبادات، کمیت و تکثیر عبادات نیز موضوعیت دارد چنانچه در آیه 20 سوره مزمل آمده است: «إِنْ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثَيِّ اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَّنْ نَّحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَّرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي

الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ، در حقیقت پروردگارت می‌داند که تو و گروهی از کسانی که با تواند نزدیک به دو سوم از شب یا نصف آن یا یک سوم آن را [به نماز] برمی‌خیزید و خداست که شب و روز را اندازه‌گیری می‌کند [او] می‌داند که [شما] هرگز حساب آن را ندارید پس بر شما بیخشود [اینک] هر چه از قرآن میسر می‌شود بخوانید [خدا] می‌داند که به زودی در میانتان بیمارانی خواهند بود و [عده‌ای] دیگر در زمین سفر می‌کنند [و] در پی روزی خدا هستند و [گروهی] دیگر در راه خدا پیکار می‌نمایند پس هر چه از [قرآن] میسر شد تلاوت کنید و نماز را برپا دارید و زکات را بپردازید و وام نیکو به خدا دهید و هر کار خوبی برای خویش از پیش فرستید آن را نزد خدا بهتر و با پاداشی بیشتر باز خواهید یافت و از خدا طلب آمرزش کنید که خدا آمرزنده مهربان است».

وی در پایان گفت: حضرت فاطمه(س) علاوه بر پرداختن به کیفیت در عبادت، توجه به کثرت کمیت آن نیز داشته‌اند به همین جهت در نقل‌های تاریخی ایشان را عابدترین افراد می‌خواندند که از شدت و کثرت عبادت پاهایشان متورم شده بود.